

Sprawozdanie z działalności Federacji Zielonych GAJA w 2007 roku

Nazwa, adres, dane dotyczące członków zarządu i celów statutowych organizacji

Federacja Zielonych Gaja
ul. 5 Lipca 45
70-374 Szczecin
Nr KRS 0000200941
Data wpisu do Rejestru Stowarzyszeń 03.11.1993 rok

Zarząd organizacji

Prezes: Jakub Szumin
Wiceprezes: Bożena Prajs
Wiceprezes: Anna Roggenbuck (rezygnacja 28.11.2007)
Skarbnik: Kinga Krzywicka (rezygnacja 22.11.2007)
Sekretarz: Jakub Skorupski

Komisja Rewizyjna

Adam Wosik
Robert Cyglicki
Dariusz Rotman

Główne cele działania organizacji:

1. Działania na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrona dziedzictwa naturalnego
2. Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta
3. Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich
4. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych
5. Promocja i organizacja wolontariatu
6. Upowszechnianie i ochrona praw kobiet
7. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy

Cele działalności statutowej nieodpłatnej:

- Wydawanie czasopism i wydawnictw periodycznych
- Prace badawczo rozwojowe w dziedzinie nauk biologicznych i środowiska naturalnego
- Kształcenie ustawiczne dorosłych i pozostałe formy kształcenia

Cele działalności statutowej odpłatnej:

- Wydawanie czasopism i wydawnictw periodycznych
- Prace badawczo rozwojowe w dziedzinie nauk biologicznych i środowiska naturalnego
- Kształcenie ustawiczne dorosłych i pozostałe formy kształcenia

Zasady, formy i zakres działalności statutowej

1. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez prowadzenie działalności nieodpłatnej i odpłatnej.
2. W zakres działalności nieodpłatnej wchodzi:
 - a. prowadzenie i wspieranie działalności edukacyjnej, informacyjnej, internetowej; wydawniczej, promocyjnej, medialnej i organizacyjnej;
 - b. prowadzenie działalności doradczej;
 - c. prowadzenie działalności szkoleniowej;
 - d. organizowanie spotkań, seminariów i konferencji;
 - e. inicjowanie, organizowanie i prowadzenie działalności badawczej i wdrożeniowej;
 - f. rozwijanie ukierunkowanych badań naukowych;

- g. wykup, dzierżawę lub stosowanie innych form opieki w stosunku do obszarów przyrodniczo cennych;
 - h. opracowywanie i wdrażanie projektów, ekspertyz, badań, prognoz i programów dotyczących realizacji celów statutowych;
 - i. ustanawianie funduszy, nagród i stypendiów oraz dysponowanie nimi;
 - j. uczestniczenie w postępowaniach administracyjnych, sądowych i sądowniczo-administracyjnych w zakresie spraw związanych z celami statutowymi;
 - k. współpraca z organami władzy publicznej, samorządami, środkami masowego przekazu oraz podmiotami gospodarczymi, a także inicjowanie partnerstwa międzysektorowego;
 - l. współpraca z organizacjami, instytucjami i osobami w kraju i za granicą;
 - m. aktywizacja społeczeństwa, wspieranie proekologicznych inicjatyw obywatelskich oraz promowanie i organizowanie wolontariatu działającego na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz budowania społeczeństwa obywatelskiego.
3. W zakres działalności odpłatnej, w przypadku posiadania niewystarczającej ilości środków statutowych przeznaczonych na pokrycie kosztów działań, wchodzi działalność wyszczególniona w ustępie 2 punkty a, b, c, d, e, f, g, h, j, k, l.

Działalność prowadzona w 2007 roku

Projekt „Wzorcowa konserwacja reliktowych muraw kserotermicznych zachodniej części Pomorza – rezerwat Bielinek”

Cele projektu:

- Realizacja zaleceń ochronnych zaplanowanych w planie ochrony rezerwatu Bielinek. Przeciwdziałanie sukcesji w kierunku zakrzaczania i zadrzewiania muraw kserotermicznych (skuteczna eliminacja gatunków negatywnych), utrzymanie pożądanego stanu otwartych zbiorowisk murawowych.
- Przeciwdziałanie zniekształceniom warunków siedliskowych populacji rzadkich gatunków roślin (gatunki specjalnej troski).
- Poprawa warunków rozwoju roślin kserotermicznych na istniejących dotąd fragmentach muraw rezerwatu przez systematyczną eliminację zakrzaczeń i zadrzewień.

Działania:

Działania ochrony czynnej prowadzone były na obszarze 12 biochor, wg. przedstawionego harmonogramu i zakresu zadaniowego, zgodnego z Zarządzeniem Wojewody Zachodniopomorskiego. Przeprowadzono wycinkę drzew zaciemniających murawy na terenie rezerwatu. Dokonano eliminacji odrostów roślinności niepożądaney, wykoszono murawy kserotermiczne i usunięto pokos.

Rezultaty:

Zwiększenie nasłonecznienia muraw kserotermicznych, eliminacja gatunków niepożądanych i antropogenicznych zagrażających cennym gatunkom roślin chronionych. Poprawa warunków siedliskowych gatunków ujętych w Polskiej czerwonej księdze roślin.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym.

Projekt „Rewitalizacja łąk i pastwisk Międzyodrza oraz użytku ekologicznego „Rozlewiska Kostrzyneckie”

Cele projektu:

- Zwiększenie bioróżnorodności na obszarach Natura 2000,

- Rewitalizacja (odtworzenie) łąk i pastwisk poprzez wycinkę łoży i trzciny,
- Trwałe zabezpieczenie obszarów poprzez przywrócenie gospodarki łąkarskiej i pastwiskowej,
- Zwiększenie wiedzy rolników w zakresie realizacji Krajowego Programu Rolno-środowiskowego oraz Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej,
- Zwiększenie powierzchni rewitalizowanych obszarów oraz przyjaznej dla przyrody gospodarki łąkarskiej poprzez włączenie 5-10 rolników do Krajowego Programu Rolno-środowiskowego .

Działania:

W przeciągu 3 lat trwania projektu wykonaliśmy zadania zgodnie z przewidywanym harmonogramem tzn. wykonano koszenie łąk na Międzyodrze i wykoszono łąki i pastwiska na terenie użytku ekologicznego "Rozlewisko Kostrzyneckie". Zabiegi można uznać za rewitalizację tych obszarów i przywrócenia na nich stałej gospodarki łąkarskiej i użytkowania pastwiskowego, ponieważ mamy gwarancję kontynuacji zabiegów w latach kolejnych.

Zabiegi zostały przeprowadzone łąkach położonych w obrębach geodezyjnych Stara Rudnica i Stary Kostrzynek, gmina Cedynia, powiat Gryfino, oraz w obrębie Międzyodrze, gmina Gryfino, powiat Gryfino. Grunty te znajdują się na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry (Międzyodrze) i Cedyńskiego Parku Krajobrazowego utworzonego 1 kwietnia 1993 roku i jednocześnie na terenie użytku ekologicznego „Kostrzyneckie Rozlewisko” utworzonego 28 kwietnia 1993 roku, na obszarze 746 ha, w celu ochrony starorzecza Odry oraz fragmentów łąk i pastwisk. W obu przypadkach wytyczone tereny są miejscem rozmnażania się, żerowania, odpoczynku i licznych gatunków ptaków, płazów, gadów i ssaków.

W dniu 21 lipca 2004 roku na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska tereny te znalazły się na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Odry” - chronionym w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych Natura 2000

Zabiegi miały na celu przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk na terenach zalewowych (położonych w pobliżu rzeki Odry) zarastających łożami i szuwarami, a w efekcie poprawę warunków siedliskowych dla ptaków związanych z tymi ekosystemami. Zabiegi były prowadzone zarówno na gruntach rolników indywidualnych , jak i na gruntach będących w zarządzie Zespołu Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry (ZPKDDO)

w Gryfinie. W ramach projektu w latach 2005-2007 były przeprowadzone zabiegi koszenia łąk i pastwisk oraz usuwania wierzby łoży. Zabiegi były prowadzone głównie na działkach zewidencjonowanych jako łąki i pastwiska, co miało pozwolić na ich użytkowanie w kolejnych latach z pieniędzy uzyskanych z dopłat bezpośrednich lub dopłat w ramach programów rolno środowiskowych, a tym samym pozwoli na utrwalenie efektów projektu.

W zakresie eliminacji łoży efekty projektu nie są zadowalające. Zabiegi te okazały się bardzo kosztowne i pracochłonne, dlatego też zgodnie z wnioskiem przesłanym do GEF przesunęliśmy środki na te zabiegi na przedłużenie okresu trwania projektu i wykonanie jeszcze jednej tury zabiegów.

Drugim istotnym elementem projektu była część dotycząca promocji Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego mająca na celu włączenie możliwie jak największej ilości rolników i jak największego arealu do KPR. Projekt zakładał włączenie do programów rolnośrodowiskowych 10 rolników, a także działania edukacyjne promujące KPR.

W ramach projektu Federacja Zielonych GAJA rozpoczęła działalność doradczą dla rolników. Ta część projektu rozwinęła się bardzo intensywnie w roku 2007 dzięki pozyskaniu dotacji z Funduszu Współpracy na prowadzenie działalności doradczej dla rolników w wysokości 44 091,28 euro. Dzięki tej dotacji w biurze FZ GAJA został utworzony „Punkt doradczy dla rolników przyjaznych przyrodzie”, który udziela bezpłatnych porad dla rolników

chcących przejść na ekologiczne metody produkcji, bądź włączyć swoje gospodarstwa do programu rolnośrodowiskowego. Zakończenie realizacji projektu PHARE zbiegło się z zakończeniem niniejszego projektu. W ramach projektu wydana została także publikacja edukacyjno-informacyjna.

Efekty:

W wyniku wykonanych prac zostały przywrócone dogodne warunki bytowania i żerowania dla bociana białego, bociana czarnego, derkacza, bataliona. Przywrócona została i utrzymana gospodarka łąkarska i pastwiskowa na zrewiatlizowanych terenach rolniczych

Przeprowadzone zabiegi doprowadziły do przywrócenia i zachowanie ekstensywnego użytkowania niewielkiej powierzchni łąk i pastwisk, koniecznego dla właściwej ochrony ptaków wymienionych w załączniku 1 Dyrektywy Ptasiej UE.

Podczas realizacji prac dzięki przeprowadzonym zabiegom „przebudowany” został skład gatunkowy siedlisk, a przede wszystkim udało się odtworzyć mozaikę siedlisk dzięki eliminacji trzcinowisk. Dzięki realizacji projektu mieliśmy okazję zaobserwować wycofującą się z dawnych łąk i pastwisk trzcinę, którą zastępowały inne gatunki typowe dla łąk jedno i dwukośnych. W miarę kolejnych lat trwania projektu postępująca przebudowa struktury gatunków roślin doprowadziła do 100% odtworzenia cennych podmokłych użytków zielonych.

Już w roku 2006 po pierwszej turze zabiegów zaobserwowano zdecydowanie większą ilość ptaków siewkowatych i wodno-błotnych, niż w latach ubiegłych, co świadczyło o pozytywnym efekcie zabiegów z 2005 roku. Udane lęgi z roku 2006 podtrzymały efekty w roku 2007 co dobrze rokuje dla odbudowy populacji ptaków siewkowatych i wodnobłotnych w kolejnych latach.

Dzięki zabiegom przeprowadzonym na Kostrzyńskim Rozlewisku została stworzona swoista mozaika krajobrazu naturalnego i budujących go siedlisk, co ma bardzo ważne znaczenie dla ptaków występujących na tym terenie. Przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk przyczyniło się do powrotu na te tereny ptaków lęgowych krajobrazu rolniczego: bociana białego *Ciconia ciconia*, derkacza *Crex crex* i gąsiorka *Lanius collurio*. W latach 2006-2007 zaobserwowano stopniowy wzrost populacji derkacza na tym terenie. Przed rozpoczęciem zabiegów w 2005 r. stwierdzono tu od 3-5 odżywiających się samców, natomiast w 2007 r. ilość wzrosła do 8-10 sztuk. W 2007 roku odnotowano również 1 szt gąsiorka, który nie był tu wcześniej spotykany.

Przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk miało również bardzo istotne znaczenia dla niektórych gatunków ptaków lęgowych często obserwowanych na terenie realizacji projektu, a w szczególności dla: kani czarnej *Milvus migrans*, kani rudej *Milvus milvus*, bielika *Haliaeetus albicilla*, orlika krzykliwego *Aquila pomarina* i żurawia *Grus grus* oraz dla ptaków wodno-błotnych: błotniaka stawowego *Circus aeruginosus*, błotniaka zbożowego *Circus cyaneus* i błotniaka łąkowego *Circus pygargus*.

Wszystkie wymienione gatunki ptaków mają swoje miejsca lęgowe zlokalizowane na terenie Międzyodrza i użytku ekologicznego, w jego pobliżu, bądź w okolicznych lasach. Dzięki wykonanym zabiegom stworzone zostały dogodne warunki zaspakajania ich potrzeb lęgowych, żerowiskowych, noclegiskowych i odpoczynku.

Do najciekawszych obserwacji na terenie użytku ekologicznego należy zaliczyć duże koncentracje żurawi dochodzące do 600 sztuk, bocianów czarnych 15 szt. bocianów białych do 30 szt. W okresie zimowym bytuje tu do 300 szt. łabędzi krzykliwych.

Poza wymienionymi gatunkami z załącznika nr 1, Kostrzyńskie Rozlewisko jest również ważnym miejscem dla kilkunastu tysięcy ptaków m.in. bielaczek, czernica, gęgawa, gęś białoczelna, gęś zbożowa, głowienka, krakwa i nurogęś, cyraneczka, krzyżówka, łabędź niemy, które bytują tu w zimie i w czasie wiosennych i jesiennych migracji.

Przeprowadzone obserwacje i sporządzona dokumentacja fotograficzna potwierdzają pozytywne efekty przeprowadzonych zabiegów.

W 2006 i 2007 roku na obszarze użytku ekologicznego „Kostrzyneckiej Rozlewisko” był również realizowany projekt „Ochrona obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 w woj. zachodniopomorskim” finansowany ze środków Fundacji Ekofundusz. W ramach tego projektu na obszarach Natura 2000 utworzonych na terenie woj. zachodniopomorskiego przeprowadzono zabiegi ochrony czynnej. Wniosek na wykonanie zabiegów został przygotowany przez zarządców poszczególnych obszarów Natura 2000 i Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie – gospodarstwo pomocnicze Wojewody Zachodniopomorskiego. Na terenie ostoi Dolina Dolnej Odry zabiegi polegały na koszeniu łąk w ciągu 2 lat, na powierzchni 85 ha, z tego 55 ha na Kostrzyneckim Rozlewisku. W ramach tego projektu były koszone powierzchnie, na których od 15 lat nie była prowadzona gospodarka rolna. W tym przypadku koszone były działki zewidencjonowane jako nieużytki.

Dzięki realizacji projektu Federacja Zielonych GAJA zdobyła kolejne doświadczenia w zakresie wykonywania zabiegów ochronnych w terenie trudnym i bardzo trudnym. Nawiązaliśmy współpracę z podmiotami gotowymi do wykonywania tego typu prac. Bardzo istotna jest także dla nas rozbudowa bazy sprzętowej organizacji, dzięki której uzyskujemy znaczącą niezależność przy tego typu pracach, a także obniżamy koszty ponoszone na realizację prac.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym.

Projekt „Prawo do czystego środowiska – prawem człowieka”

Cele projektu:

Praca Federacji Zielonych GAJA nad problemem wpływu wielkoprzemysłowych ferm na środowisko i życie ludzi trwa od paru lat i niestety nie widać perspektyw na jej szybkie zakończenie. Polski rynek wciąż jest atrakcyjnym miejscem dla inwestorów narzucających technologię produkcji bekonów (jak nazywa się w biznesie hodowlę) niemającą nic wspólnego ze zrównoważoną hodowlą trzody chlewnej. Projekt „Prawo do czystego środowiska prawem człowieka” miał za zadanie wyeliminować szkodliwe praktyki przemysłowych ferm i w zasadzie rozpocząć dotychczas niepodjęmowane przez nas na skalę ogólnopolską kontakty z lokalnymi społecznościami.

Działania:

- Uczestniczymy w 25 postępowaniach administracyjnych związanych z wydaniem pozwolenia zintegrowanego i/lub lokalizacji nowopowstających ferm. W działaniu niniejszym zwracamy szczególną uwagę na przestrzeganie przepisów prawa krajowego i unijnego w zakresie działalności ferm wielkotowarowych, a także monitorujemy implementację dyrektyw unijnych w przedmiotowym zakresie do prawa polskiego.
- W trakcie realizacji projektu szczególną uwagę zwracano na zwiększenie dostępu społeczeństwa do informacji na temat działalności ferm tuczu przemysłowego. Dostępne obecnie bazy danych – tak na szczeblu wojewódzkim, krajowym, jak i unijnym (poważne braki w danych przesyłanych przez Polskę do European Pollutant Emission Register).
- Prowadziliśmy działalność medialną związaną z propagowaniem prowadzonych działań, czego efektem są 3 artykuły prasowe oraz stała współpraca z 6 dziennikarzami krajowymi i zagranicznymi. Informacje na temat projektu dostępne są również na stronie www.gajanet.pl/article.php3?id_article=381.
- Wyniki prowadzonego przez nas monitoringu 103 ferm przemysłowego tuczu trzody chlewnej na terenie całego kraju wykorzystane zostały przy opracowywaniu raportu Najwyższej Izby Kontroli „Informacja o wynikach kontroli sprawowania nadzoru nad wielkoprzemysłowymi fermami trzody chlewnej”.

- Opublikowano dwa raporty nt. funkcjonowania ferm wielkoprzemysłowych – jeden opisujący sytuację w całej zlewni Bałtyku (“Report on industrial swine and cattle farming in the Baltic sea catchment area”) oraz jeden opisujący sytuację w Polsce („Problemy związane z funkcjonowaniem wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnenej w Polsce”).
- W 2007 roku uczestniczyliśmy w następujących spotkaniach związanych z problematyką projektu: Workshop on sustainable agriculture, 18 marca 2007, Jurmala, Łotwa, spotkanie nt. możliwości przeciwdziałania eutrofizacji Bałtyku w Ministerstwie Środowiska, 4 września 2007, Warszawa. Rekomendacje Federacji Zielonych GAJA uwzględnione zostały również na spotkaniu ministerialnym HELCOM Baltic Sea Action Plan, 15 listopada 2007, Kraków.
- Służymy doradztwem w zakresie uczestnictwa społeczności lokalnych w procedurach administracyjnych związanych z fermami wielkoprzemysłowymi.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym.

Sponsor: Coalition Clean Baltic, Fundacja Fundusz Partnerstwa.

Projekt „Rewitalizacja zabytkowego parku naturalistycznego Dolina Miłości”

Cele projektu:

- Poprawa stanu przyrody w parku naturalistycznym Dolina Miłości, jako elemencie Zespołu Parków Krajobrazowych Dolina Dolnej Odry.
- Przywrócenie funkcji społecznych parkowi naturalistycznemu Dolina Miłości.
- Zabezpieczenie pełnej dokumentacji koniecznej do kontynuowania inwestycji.
- Wspieranie zadań wykonywanych i nadzorowanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w odniesieniu do Zespołu Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry oraz sieci NATURA 2000 w nim przebiegającej, na rzecz przywracania społecznych funkcji obiektu.

Działania:

W roku 2007 dzięki porozumieniu Federacji Zielonych GAJA z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie na rzecz współdziałania rzecz rewitalizacji parku naturalistycznego Dolina miłości przygotowana została dokumentacja, która pozwoli na sprawne aplikowanie o środki unijne. Przygotowana została dokumentacja geodezyjna oraz dokumentacja budowlana obejmująca odbudowę zabytkowych stawów Adama i Ewy, a wraz z nią osobny pakiet dokumentów związanych z uzyskaniem pozwolenia wodno-prawnego. Pod koniec roku 2007 rozpoczęliśmy także prace nad projektem zagospodarowania okolicy stawów Adam i Ewy, który będzie podstawą do uzyskania pozwolenia na budowę. Zakonczenie prac na projektem powinno nastąpić do końca lutego 2008.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym.

Projekt „Polska łąka”

Cele projektu:

Głównym celem dzierżawy gruntów cennych przyrodniczo jest ich ochrona przed nadmierną sukcesją oraz rewitalizacja zaniedbanych łąk poprzez W 2007 przeprowadziliśmy kolejne zabiegi zmierzające do odtworzenia użytków zielonych, na których zarzucono gospodarkę łąkarską, tak niezbędną do utrzymania gruntów rolnych w odpowiedniej kondycji.

Działania:

Zarządzanie gospodarstwem rolnym, dzierżawionym od Agencji Nieruchomości Rolnych OT Szczecin oraz Dyrekcji Parku krajobrazowego Doliny Dolnej Odry. Położenie gruntów to: Gmina Pyrzyce obręb Ryszewo, Gmina Goleniów obręb Święta, Gmina Gryfino obręb Daleszewo-Międzyodrze, Gmina Kołbaskowo obręb Międzyodrze. Struktura posiadanych gruntów przedstawia się następująco:

- łąki – 190,8657 ha,
- grunty orne – 12,0128 ha,
- nieużytki – 120,0500 ha,
- lasy, zadrzewienia – 0,36 ha,
- wody stojące – 0,3500 ha,
- rowy – 3,6247 ha.

Zarządzanie gospodarstwem rolnym polega na:

- corocznym sporządzaniu deklaracji podatkowych na podatek rolny, leśny i od nieruchomości,
- przygotowywaniu wniosków o płatności,
- śledzeniu wszelkich zmian w przepisach prawnych, mających wpływ na gospodarowanie
- zgodnie z zasadami ochrony przyrody oraz możliwości uzyskiwania dopłat,
- organizowaniu i nadzorowaniu prac polowych,
- stałym kontakcie z Agencją Nieruchomości Rolnych, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jednostką certyfikującą gospodarstwa ekologiczne (Biocert Małopolska).

Efekty: Najważniejszym uzyskanym efektem jest odtworzenia i utrzymywanie ok. 115 ha zaniedbanych łąk. Działanie to umożliwia powstrzymanie nadmiernej sukcesji roślinności niepożądaney oraz, ze względu na opóźniony termin koszenia, ochronę gatunków cennych przyrodniczo, zawiązanych z otwartymi ekosystemami łąkowymi. Dzięki corocznemu koszeniu zaniedbane łąki zostaną odtworzone, a to z kolei pozwoli na podniesienie poziomu bioróżnorodności. Kolejnym efektem prowadzenia działalności rolniczej jest możliwość ubiegania się o unijne dopłaty do gruntów rolnych.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym.

Sponsor: dopłaty obszarowe i rolno-środowiskowe UE.

Projekt „Społeczny monitoring sposobu zarządzania Funduszami Ochrony Gruntów Rolnych w Polsce jako narzędzia zrównoważonego rozwoju na terenach wiejskich”

Cel projektu:

Eliminacja niewłaściwych i niezgodnych z prawem praktyk w zarządzaniu Funduszami Ochrony Gruntów Rolnych (dalej FOGR, Fundusz) na terenie całego kraju. Projekt adresowany jest do wszystkich 16 Urzędów Marszałkowskich w Polsce, wszystkich 16 Funduszy Ochrony Gruntów Rolnych (FOGR) w Polsce, dotychczasowych i potencjalnych beneficjentów FOGR - rolników z całej Polski oraz obywateli zainteresowanych respektowaniem prawa.

Działania:

Głównie działania wynikają z zaobserwowanych nieprawidłowości w funkcjonowaniu FOGR. Podjęto monitoring działalności i dystrybucji środków przez FOGR za ostatnie 2 lata (2004-2005), monitoring uchwalania zasad i trybu gospodarowania środkami Funduszu przez Zarządy Województw, monitoring decyzji o umarzaniu opłat. Zbadano prawidłowość prowadzonych biuletynów informacji publicznej (BIP) w zakresie FOGR, a także zgodność z prawem decyzji administracyjnych. Wydano zostanie raport z monitoringu („Zasady funkcjonowania Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. Poradnik dla dysponentów i beneficjentów FOGR”), upubliczniono wykryte nieprawidłowości, zarekomendowano naj-

lepsze praktyki. Zorganizowano szkolenie dla urzędników operujących FOGR (Urzędy Marszałkowskie), w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 31 sierpnia 2007, Warszawa.

Czas realizacji: listopad 2006 – październik 2007.

Sponsor: Fundacja im. Stefana Batorego, Fundusz Współpracy.

Projekt „Monitoring przepływu środków publicznych przeznaczonych na ochronę środowiska naturalnego w Polsce”

Cel projektu:

Monitorowanie instytucji odpowiedzialnych za finansowanie ochrony środowiska naturalnego. Zwiększenie społecznej kontroli nad Urzędami Marszałkowskimi i połączonymi z nimi Gminnymi Funduszami Ochrony Środowiska (GFOŚiGW) w Polsce. Projekt działa na rzecz poprawy zarządzania środkami na ochronę środowiska operowanymi przez Urzędy Marszałkowskie i GFOŚiGW w Polsce, na rzecz firm i instytucji wnoszących opłaty za korzystanie ze środowiska, podejmujących inwestycje poprawiające jego stan oraz obywateli i organizacji społecznych zainteresowanych prowadzeniem działań na rzecz środowiska naturalnego.

Działania:

monitoring szeregu procedur oraz praktyk ściągania i operowania opłatami za korzystanie ze środowiska naturalnego przez urzędy marszałkowskie oraz połączone z nimi gminne fundusze ochrony środowiska w Polsce. Wydamy raport opisujący efekty projektu. Podejmiemy działania upubliczniające informacje na temat sposobów finansowania ochrony środowiska naturalnego ze środków krajowych w Polsce.

Czas realizacji: listopad 2006 – październik 2007.

Sponsor: Fundacja im. Stefana Batorego, Fundusz Współpracy.

„Modelowy program podnoszenia wiedzy rolników o Zwykłej Dobrej praktyce Rolniczej jako wdrażanie acquis UE w zakresie środowiska”

Cele projektu:

Podniesienie wiedzy rolników z zakresu ochrony środowiska w oparciu o wybrane elementy acquis UE dotyczące prowadzenia działalności rolniczej o ograniczania jej negatywnego wpływu na środowisko.

Działania:

Koordynowanie Punktu Doradczego dla rolników przyjaznych przyrodzie, udzielanie porad telefonicznych, mailowych oraz bezpośrednio podczas wizyt rolników w Punkcie, pomoc przy wypełnianiu wniosków na dopłaty obszarowe i ONW oraz innych niezbędnych do ubiegania się o płatności, konsultacje terenowe, organizacja szkoleń oraz przygotowanie i prowadzenie wykładów na temat Programu rolnośrodowiskowego 2007-2013, opracowanie broszury „Poradnik dla rolników przyjaznych przyrodzie”, opracowanie tekstów do artykułów prasowych oraz informacji na stronę www stowarzyszenia do działu Internetowy Punkt Doradczy dla rolników przyjaznych przyrodzie.

Efekty:

Przeprowadzono cykl 16 nieodpłatnych szkoleń dla rolników z 16 gmin o następującej tematyce:

- rozpoznawanie gatunków roślin wskaźnikowych dla Programu rolnośrodowiskowego oraz gatunków roślin chronionych z uwzględnieniem metod ich ochrony, rozpoznawanie siedlisk Natura 2000, uwzględnionych w Programie Rolnośrodowiskowy;
- rozpoznawanie gatunków ptaków wskaźnikowych dla Programu rolnośrodowiskowego oraz gatunków ptaków chronionych oraz omówienie zagrożeń dla występowania tych ptaków, metody ochrony, wskazanie siedlisk charakterystycznych dla ptaków uwzględnionych w Programie rolnośrodowiskowy,
- Program rolnośrodowiskowy na lata 2007-2013 – założenia, zasady realizacji, przedstawienie dostępnych pakietów wraz z podaniem projektowanych stawek płatności oraz szczegółowe omówienie wymogów dla poszczególnych pakietów; krótkie omówienie zagadnienia Natura 2000,
- Zwykła Dobra Praktyka Rolnicza – omówienie zasad obowiązujących przy przestrzeganiu Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej wraz z podaniem sposobów ich przestrzegania oraz przedstawieniem zakresu kontroli, organów kontrolujących i odpowiedzialności karnej oraz dobrostan zwierząt.

Udzielono kompleksowych porad z zakresu przestrzegania Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej, a w szczególności dotyczącej postępowania w zakresie wykorzystania ścieków dla celów rolniczych, wykorzystania osadów ściekowych w rolnictwie (gospodarka odpadami), dobrostanu zwierząt (ochrona praw zwierząt), stosowania i przechowywania nawozów naturalnych i mineralnych, stosowania środków ochrony roślin, utrzymania czystości i porządku w gospodarstwie, ochrony gleby, ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego, gospodarowania na użytkach zielonych, ochrony siedlisk przyrodniczych.

Udzielono informacji o sieci Natura 2000. Pomagano w ustaleniu czy gospodarstwo znajduje się na obszarze chronionym, ponieważ informacja taka będzie niezbędna przy ubieganiu się o płatności dla obszarów Natura 2000 w ramach płatności rolnośrodowiskowych. Rolnik, którego gospodarstwo położone będzie w obszarze chronionym otrzyma informacje o konsekwencjach jakie płyną dla jego gospodarstwa z tego tytułu oraz wszelką wiedzę pomocną w spełnieniu wymagań stawianych funkcjonowaniu gospodarstw rolnych w Naturze 2000.

Poinformowano o możliwościach realizacji Programu rolnośrodowiskowego wraz ze wstępnym dobieraniem pakietów dla danego gospodarstwa. Informacji udzielano uwzględniając nowy PROW na lata 2007-2013, w którym to program rolnośrodowiskowy uległ dość znacznym modyfikacjom.

Rolnicy uzyskiwali także pomoc:

- w wypełnianiu wniosków o dopłaty obszarowe i załączników graficznych,
- w wypełnianiu wniosków o dopłaty rolnośrodowiskowe,
- w wypełnieniu zgłoszenia do Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno- Spożywczych,
- w wypełnianiu wniosku do jednostki certyfikującej rolnictwo ekologiczne o objęcie planem kontroli.

W ramach Punktu udzielono także porad na wiele innych tematów, związanych z rolnictwem w sposób pośredni, jak np. możliwość dofinansowania rekultywacji dzikich wysypisk śmieci, utylizacji przeterminowanych środków ochrony roślin itp.

Przygotowano i wydano broszurę Poradnik dla rolników przyjaznych przyrodzie, która rozdyskrebowano podczas szkoleń oraz w trakcie spotkań z rolnikami w Punkcie Doradczym.

Zapewniono edukację medialną za pomocą zamieszczenia artykułów prasowych w 16 gazetach lokalnych.

Przeprowadzono konsultacje terenowe w 15 gospodarstwach pod kątem identyfikacji cennych siedlisk roślin i zwierząt, obszaru Natura 2000, rolnictwa ekologicznego oraz Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej.

Czas realizacji: styczeń 2007 – listopad 2007.

Sponsor: Fundacja Fundusz Współpracy.

Projekt „Ochrona morświna w wodach Bałtyku”

Cele projektu:

Morświny to dzisiaj jedne z najbardziej tajemniczych zwierząt w Bałtyku. Wciąż tu żyją, chociaż współcześnie widzimy je niezwykle rzadko. Prawdopodobnie populacja morświnów w Bałtyku liczy nie więcej niż 600 sztuk. Celem projektu była prezentacja szerokim kręgom społeczeństwa, a zwłaszcza organizacjom pozarządowym (ekologicznym i producentów ryb), organizacjom rządowym (w tym międzynarodowym, np. HELCOM) zajmującym się rybołówstwem lub ochroną przyrody, oraz instytucjom naukowym zajmującym się badaniem ekosystemu Morza Bałtyckiego, a więc wszystkim użytkownikom tego morza mogącym natknąć się na te rzadkie i chronione zwierzęta, najnowszych informacji dotyczących stanu populacji morświna w Morzu Bałtyckim i czynników, które spowodowały lub wciąż powodują, że jest to jeden z najbardziej zagrożonych gatunków w Bałtyku Właściwym, a także przedstawienie koniecznych działań proponowanych przez Coalition Clean Baltic i Federacji Zielonych Gaja mających na celu ocalenie zagrożonej wyginieciem bałtyckiej populacji morświna.

Działania:

W wyniku zapoczątkowanych w 2005 r. działań, zebrane zostały materiały do opracowania, które posłużyły do przygotowania do druku i wydania broszur informujących o konieczności ochrony morświna w Morzu Bałtyckim ("The Baltic Harbour Porpoise needs protection!") oraz 3000 w polskim ("Morświn potrzebuje ochrony"). Rozpoczęta już dystrybucja wydrukowanych broszur ma za zadanie uzyskanie podstawowego rezultatu, jakim jest wzrost świadomości społeczeństw w Polsce i innych krajach nadbałtyckich oraz w krajach UE odnośnie potrzeby ochrony morświna w Bałtyku.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym.

Sekretariat Rybacki

Cele projektu:

- działanie na rzecz idei zrównoważonego rybołówstwa,
- podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej obywateli w zakresie rybołówstwa morskiego oraz śródlądowego,
- zwiększenie poczucia indywidualnej odpowiedzialności obywateli za stan zasobów rybackich w Morzu Bałtyckim,
- budowanie publicznego sprzeciwu wobec nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom (IUU) na Morzu Bałtyckim oraz wobec istnieniu nielegalnego rynku rybnego.

Działania:

- organizacja objazdowej wystawy poświęconej połowom bałtyckim, sposobom zarządzania rybołówstwem na Morzu Bałtyckim, a także problemom związanym z połowami nielegalnymi, nieraportowanymi i niuregulowanymi (IUU) dorszy oraz innych gatunków ważnych społecznie,
- rozpoczęcie projektu „Monitoring polskich instytucji odpowiedzialnych za kontrole połowów na Morzu Bałtyckim” w celu monitorowania respektowania prawa krajowego i UE w zakresie działania służb odpowiedzialnych za kontrole połowów na Morzu Bał-

tyckim oraz reorientacji działań lokalnej administracji rządowej i samorządowej na skuteczną realizację prawa krajowego i UE, zmierzającą do zrównoważonej gospodarki połowowej na Bałtyku,

- powiększenie zakresu pracy w obszarze wód śródlądowych (lobbing na rzecz budowy koniecznych przepławek i rozbiórki bezużytecznych budowli piętrzących wodę, walka z kłusownictwem poprzez wspieranie Państwowej oraz Społecznych Straży Rybackich, restytucja dzikiego łososia oraz edukacja ekologiczną różnych środowisk społecznych).

Czas realizacji: 1.10.2007 – 31.10.2008.

Sponsor: The Fisheries Secretary from Sweden, Fundacja Fundusz Współpracy.

Projekt „Młodzieżowa Ekoinspekcja”

Cel projektu: zapoznanie dzieci i młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych z działalnością Z.Ch. POLICE SA oraz przekazanie informacji o proekologicznych inicjatywach Firmy.

Działania: organizacja 10 wycieczek dla młodzieży szkolnej po produkcyjnej części Zakładów Chemicznych POLICE, Zakładzie Ochrony Środowiska tego przedsiębiorstwa, tzw. odstojniki wód poprocesowych, będące siedliskiem dla plectwa wodno - błotnego.

Efekty: 292 uczniów zapoznało się z proekologicznymi przedsięwzięciami Zakładów Chemicznych.

Czas realizacji: od 9 listopada do 14 grudnia 2007.

Sponsor: Zakłady Chemiczne POLICE.

Leśne wyprawy - warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży ze Szczecina - 1, 2, 3, 6 sierpnia 2007

Cel projektu: organizacja letniego wypoczynku połączona z zajęciami edukacyjnymi z zakresu zasobów przyrodniczych, będących w zasięgu mieszkańców Szczecina.

Działania: organizacja 4 jednodniowych warsztatowych wyjazdów do Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Kliniskach.

Efekty: efektywne zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży ze Szczecina, zapoznanie 150 osób - dzieci i młodzieży z praktyczną wiedzą dotyczącą lasu.

Sponsor: Urząd Miasta Szczecina.

Projekt "Wolontariat Europejski"

Cel projektu i działania:

Projekt całoroczny. Umożliwia wysyłanie młodych ludzi jako wolontariuszy do pracy przy różnych projektach zagranicznych (ekologicznych, socjalnych, kulturalnych, itp.) oraz goszczenie wolontariuszy z innych krajów europejskich w polskich organizacjach i instytucjach non-profit.

W ramach działań jako Organizacja Wysyłająca w 2007 roku udało nam się pozyskać finansowanie dla dwóch wolontariuszek, które wyjechały na Maltę i Azory.

Projekt „Kupuj odpowiedzialnie! – Twoje pieniądze kształtują świat – zachodniopomorskie”

Cel projektu i działania:

Ogólnopolska kampania edukacyjna dla dzieci i młodzieży szkolnej. W jej ramach w województwie zachodniopomorskim zostanie przeprowadzonych 10 szkoleń w 10 szkołach – gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Tematyka dwugodzinnego szkolenia objęła zagadnienia związane ze zrównoważoną konsumpcją, ideą sprawiedliwego handlu, efektem cieplarnianym, zrównoważoną produkcją, rolnictwem ekologicznym, żywnością ekologiczną, społeczną odpowiedzialnością biznesu.

Czas realizacji: styczeń 2007 – październik 2007.

Sponsor: Fundacja Fundusz Współpracy.

Jarmark Ziemi 2007

Działania:

Część targowa:

- certyfikowana ekologicznie żywność
- produkty Fair Trade*
- regionalne miody
- „zielone” produkty dla domu
- „zielone” produkty dla biura
- „zielone” usługi
- rękodzieło

Dla dzieci:

- zabawy edukacyjne „To jest moja Ziemia” – warsztaty plastyczne i ogólnorozwojowe

Dla ciekawych świata - pokazy nie z tej Ziemi:

Jak powstaje tornado?

Czy można strzelać dźwiękiem?

Jak wygląda 1m³ wody?

I... największy w Polsce Generator Van de Graffa o napięciu 500 tysięcy Volt!

Oraz wiele, wiele innych niespodzianek.

Wyjątkowe seanse filmowe w Multikinie:

Najgłośniejszy dokument 2007 r., NIEWYGDNA PRAWDA z udziałem byłego wiceprezydenta USA Ala Gore'a. Pełen pasji i zaangażowania obraz o zagrożeniu jakie niesie globalne ocieplenie. Oscar 2007 w kategorii „Film dokumentalny”.

Kawiarenki w GALAXY:

Z okazji Międzynarodowego Dnia Ziemi w kawiarenkach w Centrum Handlowym GALAXY kawy, herbaty, czekolady z certyfikatem BIO oraz Fair Trade.

Czas realizacji: 21-22. kwietnia 2007

Partnerzy: Centrum Handlowe GALAXY, MULTIKINO, EUREKA Cuda Nauki i Techniki

Sponsorzy: Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Bank Ochrony Środowiska SA, REMONDIS, Cukiernie KOCH.

Patronat medialny: Polskie Radio Szczecin.

Inne działania:

- Członkostwo w Polsko Niemieckiej Radzie Ochrony Środowiska.
- Członkostwo w Polsko – Niemieckiej Komisji Sąsiedzkiej ds. Ochrony Środowiska.
- Członkostwo w Stałej Komisji Ds. Udziału Społeczeństwa w Regionie Wodnym Dolnej Odry I Przymorza Zachodniego.
- Członkostwo w Radzie Społeczno-Naukowej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcze Szczecińskie”.
- Działania popularyzujące eliminację fosforanów ze środków czystości i środków piorących w ramach międzynarodowego projektu „Ocalmy Bałtyk” (Swedish Society for Nature Conservation).
- Członkostwo w KOALICJI „POLSKA WOLNA OD GMO”.

Raport sporządził:
Jakub Skorupski

Szczecin, 5. lutego, 2008